

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันนี้ประเทศไทย ได้มีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี ตลอดจน สภาพแวดล้อมต่าง ๆ จึงทำให้การจัดการศึกษาต้องเปลี่ยนแปลงไปด้วย ทั้งนี้ ก็เพื่อจะใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคน ซึ่งได้มีการเร่งการพัฒนาการศึกษาในทุก ด้านดังที่ ปาริชาติ วัฒนกุล (2530: 45) ได้กล่าวถึง การพัฒนาการศึกษาไว้ว่า

การพัฒนาการศึกษาควรจะต้องพัฒนาทุก ๆ ด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการ ฝึกฝนขั้นพื้นฐาน และทักษะเฉพาะที่จำเป็นสำหรับการประกอบอาชีพโดยเน้นความ สามารถในด้านต่าง ๆ เช่น ภาษาไทย ภาษาต่างประเทศ การคำนวณ และการ ใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ จะเห็นได้ว่า ภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศรายวิชา หนึ่งในที่เปลี่ยนแปลงไป โดยที่วิชาภาษาอังกฤษนั้น ได้มีการเปลี่ยนแปลงกระบวนการ เรียนการสอน ตลอดจนโครงสร้างต่าง ๆ ของหลักสูตร เพื่อให้มีความสอดคล้อง กับการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี ตลอดจนสภาพแวดล้อมต่าง ๆ

หลักสูตรภาษาอังกฤษในปัจจุบันนั้น กระทรวงศึกษาธิการได้เน้นถึงการสอนภาษา อังกฤษเพื่อนำไปใช้มากขึ้น และเพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ในชีวิตประจำวัน ในการประกอบอาชีพและการศึกษาต่อในระดับสูงขึ้นไป จึงได้มีการนำวิธีสอนภาษาอังกฤษเพื่อ การสื่อสารมาใช้ในการเรียนการสอน และทำให้ครูภาษาอังกฤษได้เปลี่ยนแปลงบทบาทของ ตนเองไป โดยทำหน้าที่เป็นผู้ส่งเสริมและอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดสัมฤทธิ์ผล ทางการเรียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ดังที่ ปาริชาติ วัฒนกุล (2530: 48) ได้เสนอ ให้เห็นบทบาทของครูภาษาอังกฤษในชั้นเรียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารไว้ดังนี้

บทบาทหลัก

1. เป็นผู้ให้ความช่วยเหลือให้กระบวนการสื่อสารระหว่างผู้เรียนเป็นไปอย่างราบรื่น ทั้งช่วยเหลือผู้เรียนในระหว่างทำกิจกรรมต่าง ๆ รวมทั้งเมื่อผู้เรียนประสบปัญหาเกี่ยวกับตำราที่เรียน
2. เป็นเสมือนผู้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มอย่างอิสระ

บทบาทรอง

1. เป็นผู้รวบรวมความรู้จากแหล่งต่าง ๆ รวมทั้งเป็นแหล่งความรู้ไปในตัวด้วย
2. เป็นผู้นำกระบวนการและ กิจกรรมในชั้นเรียน

นอกจากที่ครูภาษาอังกฤษจะมีบทบาทหลักและบทบาทรองในกระบวนการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแล้ว ครูภาษาอังกฤษเองจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ในด้านเนื้อหา มีความสามารถในการใช้ทักษะภาษาอังกฤษ มีความกระตือรือร้นในการสอน ตลอดจนการเตรียมพร้อมในด้านการจัดการเรียนการสอนเป็นอย่างดี ซึ่งถ้าหากครูภาษาอังกฤษขาดด้านใดด้านหนึ่งไป ก็จะทำให้เกิดความเสียหายต่อประสิทธิภาพของการสื่อสารไป ดังคำกล่าวของ ซลาธิป ชาญชัยฤกษ์ (2533: 3) ที่ว่า

ครูภาษาอังกฤษจะต้องเป็นผู้ที่มีความกระตือรือร้น มีความรู้ในภาษาอังกฤษอย่างแม่นยำ ถ้าครูไม่มีทักษะความสามารถดังกล่าว ก็จะทำให้เกิดผลเสียเป็นอย่างยิ่ง ครูภาษาอังกฤษที่ไม่ได้รับการฝึกฝนมาอย่างเพียงพอ มีความรู้ความชำนาญน้อย ไม่สามารถสอนเนื้อหาได้อย่างถูกต้อง นำหลักการสอนไปใช้ผิด ๆ ความรู้ที่ครูถ่ายทอดไปก็ไม่มีประโยชน์ ดังนั้น ความสามารถในการสอนของครูจึงมีผลต่อนักเรียนโดยตรง

จะเห็นได้ว่าบทบาทที่สำคัญของครูภาษาอังกฤษก็คือการสอนให้นักเรียนเกิดทักษะในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ซึ่งการที่ครูจะมีบทบาทได้ดังกล่าวนั้นครูภาษาอังกฤษจะต้องมีความรู้ความชำนาญ ในเนื้อหาวิชา มีทักษะการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร มีความกระตือรือร้นในการสอน และมีการเตรียมการจัดการเรียนการสอนเป็นอย่างดี ซึ่งในด้านความรู้ความชำนาญต่าง ๆ เหล่านี้เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงความสามารถในการสอนของครูนั่นเอง

ความสามารถในการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของครูภาษาอังกฤษนั้น เป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับตัวครูภาษาอังกฤษเองโดยตรง ซึ่งครูภาษาอังกฤษที่มีความสามารถในการสอนจะต้องเป็นผู้ที่มีสติปัญญาดี ใช้ภาษาได้ดี มีบุคลิกภาพที่ดี มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ดี มีสุขภาพร่างกายดี รวมทั้งมีประสบการณ์ในชีวิตที่กว้างขวางและมีการศึกษาดีพอสมควร ในด้านเทคนิคการสอน ครูควรมีความเข้าใจและสามารถประเมินความก้าวหน้าและปัญหาในการเรียนของนักเรียนได้ รวมทั้งสามารถปรับการสอนหรือยืดหยุ่นการสอนของตนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้มากที่สุด มีความสามารถในทักษะทางด้านต่าง ๆ และมีเทคนิคในการนำทักษะเหล่านั้นไปใช้ในห้องเรียน มีความเข้าใจหลักสูตรและเนื้อหาวิชาที่สอน นอกจากนี้ครูควรมีความเข้าใจลักษณะงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนทุกรูปแบบ (Peter Strevens, 1977: 70-71) เมอร์ริล สเวน (Merill Swain, 1984: 7) และ เทเรซา พิกา และคณะ (Teresa Pica and others, 1990: 180) ก็ได้กล่าวถึงความสามารถในการสอนของครูภาษาอังกฤษไว้ในลักษณะคล้ายคลึงกันซึ่งพอสรุปได้ว่า ครูภาษาอังกฤษที่มีความสามารถในการสอนในชั้นเรียนนั้น ต้องมีความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาที่สอน ความสามารถทางด้านสังคมภาษาศาสตร์ ความสามารถในการใช้กลวิธีในการสื่อสาร นอกจากนี้ เทเรซา พิกา และคณะ (Teresa Pica and others, 1990: 180) ยังได้กล่าวถึงความสามารถในการสอนภาษาอังกฤษเพิ่มเติมไว้ว่า ครูภาษาอังกฤษที่มีความสามารถในการสอนในชั้นเรียนนั้น ต้องมีความสามารถในการเตรียมการและวางแผนหรือการใช้หลักสูตร ความสามารถเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ความสามารถในการวัดและการประเมินผล ความสามารถในการส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในชั้นเรียน และความสามารถในการกำหนดงานที่ชัดเจนและถูกต้อง

นับได้ว่า ความสามารถของครูภาษาอังกฤษเป็นเรื่องที่มีความสำคัญที่จะเป็นปัจจัยหนึ่งในการกำหนดประสิทธิภาพของชั้นเรียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารได้ และการที่จะทราบว่า ครูภาษาอังกฤษเองนั้นมีความสามารถในการสอนภาษาอังกฤษหรือไม่ ควรจะมีการตรวจสอบและประเมินสภาพที่เป็นอยู่ ทั้งนี้เพื่อที่จะพัฒนาความสามารถของครูภาษาอังกฤษให้ดียิ่ง ๆ ขึ้นไป นอกจากนี้ยังช่วยให้รู้ถึงสภาพและปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อเป็นแนวทางแก้ไข และปรับปรุงการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม

ในการประเมินความสามารถในการสอนของครูนั้นเป็นการตรวจสอบถึงความสามารถในการสอนของครูเพื่อให้ทราบถึงข้อดีต่าง ๆ และข้อไม่ดีต่าง ๆ และการประเมินความสามารถของครูยังได้รับความสนใจจากบุคคลหลาย ๆ ฝ่าย ทั้งผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์ และเพื่อนครูด้วยกัน ดังคำกล่าวที่ของแจ๊ค ซี ริชาร์ดส์ (Jack C. Richards, 1990: 118) ที่ว่า

การประเมินความสามารถของครูได้จัดกระทำกันมาเป็นเวลานานแล้ว และในทางปฏิบัตินั้น ครูภาษาอังกฤษได้รับความสนใจจากทั้งผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์ เพื่อนร่วมงาน ตลอดจนนักเรียนซึ่งสนใจการสอนของครูว่าตรงกับเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ นักเรียนก็มีความสนใจที่จะรู้ว่ากิจกรรมและประสบการณ์ที่ครูนำเสนอให้ นั้นช่วยพัฒนาทักษะทางภาษาของพวกเขาหรือไม่ โดยทั่วไปนักวิจัยมักจะสนใจในการศึกษารวมชาติของทักษะสัมพันธที่ครูใช้ในชั้นเรียน และการมีปฏิสัมพันธ์ในระหว่างบทเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูควรรู้ว่าครูควรทำอะไรบ้างในชั้นเรียนภาษาด้วยตัวของครูเอง ครูส่วนใหญ่ต้องการที่จะทราบว่า ตนเป็นครูประเภทไหนและทำการสอนได้ดีเพียงใด ซึ่งจะเป็นแนวทางหนึ่งในการพัฒนาอาชีพครู

นอกจากนี้การประเมินความสามารถในการสอนของครูนั้น นับว่าเป็นสิ่งที่น่าสนใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการที่ครูจะทราบว่าตนเองนั้นมีความสามารถอะไรบ้าง และอยู่ในระดับความสามารถขั้นใดของการสอน จึงควรให้ครูได้ทำการประเมินตนเอง ซึ่งจะเป็นวิธีการ

แสดงข้อมูลที่แท้จริงของตนเองออกมา ดังที่ ไนทอร์ย์ สีนลาร์ตัน (2522: 52) ได้กล่าวถึง การประเมินตนเองของครูว่า ถ้าครูได้ทำการประเมินตนเอง ก็จะทำให้ครูทราบว่าตนเอง นั้นมีการสอนที่ดีตรงไหน หรือมีข้อบกพร่องอะไร เพื่อการดำเนินการสอนในส่วนที่ดีที่จะคงไว้ และปรับปรุงแก้ไขส่วนที่บกพร่องเพื่อการสอนของตนจะได้ดียิ่ง ๆ ขึ้นไป และสลุคัมน์ สุกมสันต์ (2528: 12) ได้กล่าวเพิ่มเติมไว้ว่า "ถ้าครูภาษาอังกฤษได้ประเมินความสามารถในการ สอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของตนเอง ก็จะแสดงข้อมูลที่เกี่ยวกับข้อเท็จจริงของตนเอง ออกมา ซึ่งเป็นการแสดงความคิดเห็นอย่างบริสุทธิ์ โดยไม่มีอคติหรืออิทธิพลแฝงอยู่"

สำหรับหลักสูตรการสอนภาษาอังกฤษในปัจจุบันนี้ ได้มีการเน้นการเรียนการสอน ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ซึ่งครูภาษาอังกฤษจำเป็นจะต้องมีความสามารถในการสอน ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารตามไปด้วย เพื่อที่ครูภาษาอังกฤษจะสามารถจัดการเรียนการสอน ให้บรรลุตามจุดประสงค์ของหลักสูตร และสามารถประเมินความสามารถในการสอนภาษา ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารได้ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับความสามารถใน การสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารตามการรับรู้ของครูภาษาอังกฤษ โดยแบ่งการศึกษาเป็น ด้านต่าง ๆ โดยยึดแนวคิดเกี่ยวกับความสามารถในการสอนภาษาอังกฤษของครูภาษาอังกฤษ จาก เมอร์ริล สเวน (Merill Swain, 1984: 7) และ เทเรซา พิกา และคณะ (Teresa Pica and others, 1990: 180) ดังนี้ คือ

1. ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ซึ่งประกอบไปด้วยความสามารถด้านต่าง ๆ โดยยึดแนวคิดของ เมอร์ริล สเวน (Merill Swain, 1984: 7) ดังนี้

- ก. ภาษาศาสตร์
- ข. ภาษาศาสตร์สังคม
- ค. การใช้ความสัมพันธ์ของข้อความ
- ง. การใช้กลวิธีเพื่อการสื่อสาร

2. ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ซึ่ง ประกอบไปด้วยความสามารถด้านต่าง ๆ โดยยึดแนวคิดจาก เทเรซา พิกา และคณะ (Teresa Pica and others, 1990: 180) ดังนี้

- ก. การใช้หลักสูตร
- ข. การจัดแบบเรียน
- ค. การใช้วิธีสอน
- ง. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
- จ. การใช้สื่อการสอน
- ฉ. การวัดผลและการประเมินผล

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความสามารถในการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ตามการรับรู้ของครู ภาษาอังกฤษในด้าน

1. ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร
2. ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรเป็นครูภาษาอังกฤษที่สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
2. ตัวแปรในการวิจัย คือ ความสามารถในการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ตามการรับรู้ของครูภาษาอังกฤษ

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

ความสามารถในการสอน หมายถึง พฤติกรรมทางการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ของครูภาษาอังกฤษ โดยการปฏิบัติหน้าที่ทางการสอน ซึ่งครอบคลุมในด้าน

1. การใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ซึ่งประกอบไปด้วย การใช้ภาษาศาสตร์ ภาษาศาสตร์สังคม การใช้ความสัมพันธ์ของข้อความ และการใช้กลวิธีเพื่อการสื่อสาร

2. การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ซึ่งประกอบไปด้วย การใช้หลักสูตร การจัดแบบเรียน การใช้วิธีสอน การใช้กิจกรรมการเรียนการสอน การใช้ สื่อการสอน และการวัดและการประเมินผล
- การรับรู้ หมายถึง ความคิดเห็นของครูภาษาอังกฤษที่มีต่อความสามารถ ในการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในด้าน
1. การใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ซึ่งประกอบไปด้วย การใช้ภาษาศาสตร์ การใช้ภาษาศาสตร์สังคม การใช้ ความสัมพันธ์ของข้อความ และการใช้กลวิธีเพื่อการ สื่อสาร
2. การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ซึ่งประกอบไปด้วย การใช้หลักสูตร การจัดแบบเรียน การใช้วิธีสอน การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อการสอน และการวัดและประเมินผล ตามแบบ การประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและได้ตรวจสอบคุณภาพแล้ว
- ครูภาษาอังกฤษ หมายถึง ข้าราชการครูที่ทำการสอนวิชาภาษาอังกฤษในโรงเรียน มัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
- ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ
1. เพื่อเป็นแนวทางให้ครูภาษาอังกฤษได้ปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอน ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารทั้งในด้านการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร และการจัดการเรียน การสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร
2. เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้บริหารได้มีข้อมูลในการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนให้มี คุณภาพและประสิทธิภาพ
3. เพื่อเป็นแนวทางให้นักศึกษา และผู้วิจัยที่สนใจในการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับ เรื่องนี้ต่อไป